

hipofunkcija

hipofunkcija

(el *hypo* – po, žemiau, la *functio* – atlikimas, veikla)

en: hypofunction

ru: гиподункция

Kurio nors kūno organo ar sistemos (pavyzdžiui, posmegeninės liaukos, kraujotakos sistemos) nepakankamas veikimas, funkcionavimo susilpnėjimas.

hipomānija

(el *hypo* – po, žemiau, *mania* – potraukis, aistra)

en: hypomania

ru: гипомания

Lengvesnė *↑manijos* būklė, pasižyminti ne mažiau kaip 4 dienas truncančia pakilia *↑nuotaika* ir padidėjusiu sužadiniu bei ne mažiau kaip trimis iš šių požymių: sustiprėjusiu šnekumu, *↑dėmesio* išblaškymu, psichomotoriniu jaudinimu, rizikingu *↑elgesiu*, padidėjusia *↑saviverte*, sumažėjusiu *↑miego* poreikiu ir pan. Pasikartojanti Δ yra *↑ciklotimijos* ir būsimos bipolinio sutrikimo prielaida.

hipomnėzija

(el *hypo* – po, žemiau, *mnasthai* – atsiminti)

en: hypomnesia

ru: гипомнезия

Dalinė *↑amnezija* – įsiminimo ir *↑atsiminimo* susipnėjimas, fragmentiškumas, kai dalis įvykių ar *↑informacijos* visiškai užmirštama, dalis prisimename. Epizodinė Δ gali atsirasti dėl stiprių išgyvenimų, stiprios sutelkties į kokius nors įvykius, *↑depresijos*. Nuolatinė ir progresuojanti Δ gali būti smegenų kraujotakos sutrikimų, traumų, o vyresniame amžiuje ir degeneracijos procesų (ir su jais susijusių *↑demencijų*) pasekmė ir požymis.

histrioninis asmenybės sutrikimas

en: histrionic personality disorder

ru: истерическое расстройство личности

Antrosios grupės *↑asmenybės sutrikimas* – išplitęs perdėto emocingumo ir *↑dėmesio* siekio modelis, atsiskleidęs ankstyvajame suaugusiojo amžiuje ir pasireiškiantis įvairiomis aplinkybėmis penkiais ar daugiau iš šių simptomų: *↑asmuo* jaučiasi neįprastai situacijose, kuriose nebūna dėmesio centre, bendraudamas dažnai reiškia netinkamas seksualines viliones ar elgiasi provokuojančiai, jo *↑emocijų* raiška greitai besikeičianti ir paviršutiniška, nuolat siekia fizine

išvaizda atkreipti dėmesį į save, šnekos stilius yra itin impresionistiškas, be detalių, emocijos – dramatiškos, nenatūralios ir perdėtos, asmuo yra įtaigus (t. y. lengvai paveikiamas kitų asmenų ar aplinkybių), yra įsitikinęs, kad santykiai yra artimesni, nei jie yra iš tiesų.

holistinė psichologija

en: holistic psychology

ru: холистическая психология

Kai kurių *↑psichologijos* kryptių (pavyzdžiui, *↑humanistinės psichologijos*) pozicija, pabrėžianti ne pavienių *↑psichinių reiškinių* ir fragmentiško *↑elgesio* tyrimus, o tų reiškinių visumą, aprėpiant žmogaus biologinio bei sociokultūrinio funkcionavimo lygmenis (*↑biopsichosocialinis požiūris*).

holografinė atmintis

en: holographic memory

ru: голографическая память

1. Techninės *↑atminties* sistemos, kurių pagrindas yra holografija – *↑informacijos* apie objektą užrašymo ir atkūrimo metodas, grįstas koherentinių (vienodų bangos ilgių, dažnių ir pastovaus fazių skirtumo) šviesos bangų sklaida ir šios šviesos interferencija su tam tikru atraminio optinio *↑signalu*.

2. Žmogaus ir gyvūnų *↑atminties* nervinių mechanizmų aiškinimas holografijos dėsniais, t. y. prielaida, kad atminties įrašas – *↑engrama* – atitinka techninių sistemų įrašomą hologramą.

homeostazė

(el *homoios* – toks pat, panašus, *stasis* – stovėjimas)

en: homeostasis

ru: гомеостаз

1. Gyvo organizmo kūno vidaus terpės, atskirų organų ir sistemų veikimo, psichinio ir socialinio funkcionavimo santykinio pastovumo palaikymas (pavyzdžiui, santykinai pastovūs kraujospūdis, gliukozės ir druskų kiekis kraujyje, smegenų aktyvumas). Organo funkcijai nukrypęs nuo vidutinio lygmens ar medžiagos koncentracijai padidėjęs ar sumažėjęs, grįžtamoju ryšiu įjungiami priešpriešiniai mechanizmai, grąžinantys ją vidutinio lygmens kryptimi. Δ mechanizmai yra grįšti dinamiška pusiausvyra. Tokios dinamiškos pusiausvyros suirimas rodo galimą ligą. Tuomet Δ palaikyti taikomos papildomos išorinės priemonės (pavyzdžiui, vaistai kraujospūdžiui

reguluoti ar smegenų sužaditimui mažinti (*epilepsijos* atveju). Δ terminą pasiūlė JAV fiziologas Walter'is Cannon'as (1871–1945).

2. Atviros sistemos – ekonominės, politinės, socialinės, gyvūnų ir augalų bendrijos – dinamiškos pusiausvyros būseną aktyviai veikiant aplinkai.

homicidofilija

(la *homicidium* – žmogžudystė, el *phileo* – myliu)

en: homicidophilia
ru: гомицидофилия

Lytinis ↑*interesas*, arba domesys, ir susijaudinimas nuo žmogžudystės. Lytinį pasitenkinimą sukelia tiek įsivaizduojama su žmogžudyste susijusi ↑*veikla*, tiek iš tikrųjų nužudyto partnerio ↑*vaizdas* arba jo būseną žudant.

homicidomānija

(la *homicidium* – žmogžudystė, el *mania* – potraukis)

en: homicidomania
ru: гомицидомания

Įkyri ↑*psichinė būseną*, kuriai būdingas sunkiai valdomas troškimas nužudyti kitą arba kitus žmones, neretai pasibaigiantis jo įgyvendinimu.

hominidai

(la *homo* – žmogus)

en: hominid
ru: гоминоид

Primatų būrio šeima, kuriai priklauso orangutanų ir ↑*homininų* pošeimiai.

homininai

(la *homo* – žmogus)

en: homininae
ru: гоминины

Hominidų pošeimis, kuriam priklauso Homogenties rūšys, šimpanzės ir gorilos.

hominoidai

(la *homo* – žmogus, el *oeidos* – panašaus vaizdo)

en: hominoid
ru: гоминоид, человекоподобный примат

Primatų būrio antšeimis, kuriam priklauso gibonai ir žmoginiai primatai (gorilos, šimpanzės, orangutanai ir visos žmonių – Homogenties rūšys, taip pat ir dabartinis žmogus Homo sapiens).

homoerotizmas

(el *homo* – vienodas, toks pat, *eros* (kilm. *erotos*) – meilė)

en: homoerotism
ru: гомоэротизм

Lytinis potraukis prie tos pačios lyties atstovų.

homofilas

(el *homo* – vienodas, toks pat, *phileo* – myliu)

en: homophile
ru: гомофил

1. Žmonių, žmonijos mylėtojas.
2. Žr. *homoseksualas*.

homofilija

(el *homo* – vienodas, toks pat, *phileo* – myliu)

en: homophily
ru: гомофилия

↑*Asmenų*, turinčių panašių ↑*asmenybės* bruožų, vertybinių, ↑*elgesio* ar demografinių ypatybių, ↑*polinkis* užmegzti santykius, bendrauti, jungtis į ↑*grupes*.

homofòbija

(el *homo* – vienodas, toks pat, *phobia* – baimė)

en: homophobia
ru: гомофобия

Neigiamos ↑*nuostatos* ir emociniai išgyvenimai (pavyzdžiui, ↑*baimė*, ↑*neapykanta*) bei diskriminuojantis elgesys (pavyzdžiui, įdarbinant) homoseksualių ↑*asmenų* atžvilgiu.

homològija

(el *homo* – vienodas, toks pat, *logos* – žodis)

en: homology
ru: гомология

Skirtingas funkcijas atliekančių organų bendra kilmė (pavyzdžiui, arklio kanopa, žmogaus ranka, delfino pelekas, paukščio ar šikšnosparnio sparnas išsivystė iš pirmykščių stuburinių penkiapirštės galūnės). Kūno ir elgesio Δ yra vienas iš evoliucijos įrodymų: iš bendro protėvio atsiradusios rūšys vystosi skirtingomis kryptimis. Tos pačios kilmės organų arba elgesio ypatumų istorinė raida skirtingomis kryptimis vadinama ↑*divergentine evoliucija*.